

Asia: VN/17928/2024

Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 29 pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Älypuhelinien lisääntynyt käyttö sekä jo esilläolo häiritsee tutkitusti lasten ja nuorten keskittymistä ja vaikeuttaa oppimista sekä kuormittaa aivoja. Lapset eivät kykene itse asettamaan rajoja älypuhelimien, sosiaalisen median ja koukuttavien pelien käytölleen. Kännyköiden ja mobiililaitteiden käyttö on tarvittaessa voitava kieltää oppitunneilla ja oppituntien lisäksi myös välitunneilla, siirtymätilanteissa, koulun juhlissa sekä kouluruokailun aikana.

Keskeistä on korostaa selkeästi, että mikäli ei ole erikseen luvattu, puhelimia ei näy. Esitämme tämän vuoksi täsmentävää muutosesitystä:

Muutosesitys § 29: "Oppilas ei saa käyttää puhelinta tai muuta mobiililaitetta oppitunnin aikana ellei opettaja ole erikseen ohjeistanut käyttämään sitä oppimis- tai opiskelutarkoituksessa tai rehtori tai opettaja antanut lupaa käyttää laitetta henkilökohtaiseen terveydenhoitoon."

Lisäykset 29 pykälään ovat mielestämme hyväksyttäviä, vaikkakaan eivät suoraan ratkaise luokkien työrauhaongelmaa. Suurin osa oppilaista toimii ohjeiden mukaan eikä tämän lain noudattaminen tuota heille suuria vaikeuksia. He hyötyvät rajoituksesta ja heidän oppimisensa voi parantua esityksen myötä. On kuitenkin joukko oppilaita, jotka pyrkivät käyttämään mobiililaitteita jatkossakin oppitunneilla. He tuntevat oikeutensa ja keksivät keinot kiertää epätarkkoja säädöksiä. Vetoaminen perustuslaillisiin yksilön oikeuksiin, terveydellisiin syihin ja tarpeeseen tavoittaa huoltaja on jo nyt yleistä. Tämä tuottaa haasteita erityisesti yläkouluissa, joissa oppilaalla on päivän ja viikon aikana useita opettajia. Heidän kohtaamiseensa esitys ei anna mitään selkänjojaa.

Hyvää lausunnolla oleva esityksen muotoilussa on, että se huomioi jo mobiililaitteen käytön oppimisen tuen välineenä. Osa oppilaista käyttää henkilökohtaisia sovelluksia ja laitteita esimerkiksi

oppikirjojen kuunteluun tai kirjoittamisen apuvälineenä, mikäli kynän käyttäminen ei onnistu. Tällöin opettaja voi antaa luvan ja ohjeet laitteen käyttöön.

Mobiililaitteiden käytön kieltämistä puoltaa voimakkaimmin se, että lasten ja nuorten aivoterveystä huolehtiminen turvaa kasvurauhan ja luo edellytyksen elinikäiselle hyvinvoinnille ja oppimaan oppimiselle sekä ajattelun taidoille. Tunnesäätely ja pitkäjänteisyyden vahvistuminen ovat lapsilla ja nuorilla vasta kehittymässä. Aivot eivät pysty käsittelemään sitä määrää informaatiota ja välitöntä palkitsevuutta, joka esimerkiksi somesta tulee.

Koulun tulisi mahdollistaa aivojen hyvinvointia tukevia kasvuympäristöjä, jotka huomioivat aivojen normaalia, ikäkauteen liittyvää kehitystehtävää. Ilman kännyköitä oppilaat voivat oppia keskittymään paremmin kehittämään vuorovaikutustaitojaan ja luomaan syvempää yhteyttä toisiinsa. Kännyköiden poistaminen voi myös rohkaista heitä osallistumaan enemmän luokan keskusteluihin ja yhteisiin projekteihin.

Tämän vuoksi on oleellista, että oppilaat eivät koulupäivän aikana käytä palkitsevuuteen perustuvia sosiaalisen median sovelluksia ja pelejä, vaan keskittyvät löytämään yhteyttä toisiinsa kasvokkain.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 36 d pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Pidämme pykälän 36d muotoilua hyvänä.

Onko teillä muita huomioita puhelimia ja muita mobiililaitteita koskeviin ehdotuksiin?

Lasten ja nuorten aivoterveysten pelastaminen ei voi olla koulujen harteilla vaan työtä on tehtävä yhdessä kotien kanssa.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 41 a-d ja 42 d pykäliin koskien aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa?

-

Onko teillä muita huomioita aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa koskeviin ehdotuksiin?

-

Onko teillä lausuttavaa esityksen 2 pykälään koskien liikunnallisen elämäntavan lisäämistä esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin?

-

Onko teillä muita huomioita liikunnallista elämäntapaa koskevaan ehdotukseen?

-

Onko teillä lausuttavaa perusopetuslain säädöshuoltoa koskeviin ehdotuksiin?

-

Immonen Miia
Suomen erityiskasvatuksen liitto ry.